

1.2 Financiële verantwoording

In deze paragraaf wordt in hoofdlijnen ingegaan op de financiële ontwikkelingen over 2023. Hierbij worden de afwijkingen en het resultaat gepresenteerd ten opzichte van de "bijgestelde begroting". Dat is de begroting inclusief de door de gemeenteraad geaccordeerde begrotingswijzigingen. Daarna wordt ingegaan op de mutaties in de algemene reserve, de belangrijkste oorzaken daarvan en de definitieve stand ultimo 2023. Tot slot is een korte toelichting gegeven op het verloop van de investeringen in 2023.

Ontwikkeling resultaat

Het resultaat 2023 voor bestemming bedraagt € 7,9 mln. en na instemming met de bestemmingsvoorstellen 2023 € 1,9 mln.

In de tussentijdse rapportage 2023 werd het jaarrekeningresultaat 2023 na bestemming op € -/- 600.000 geprognosticeerd. Het definitieve resultaat 2023 na bestemming is dus € 2,5 mln. hoger uitgevallen.

Voor een uitgebreide toelichting op de verschillen tussen de bijgestelde begroting 2023 en de daadwerkelijke realisatie verwijzen we naar de toelichting in de verschillende programma's. Het positieve resultaat wordt onder andere veroorzaakt door het positieve saldo van € 3,2 mln. op de budgetten voor het opvangen van vluchtelingen. Daarnaast is een groot voordeel gerealiseerd doordat SGS op het gebied van energie door het Rijk is gecompenseerd (circa € 0,8 mln). Voor de aanpak van energiearmoede bij kwetsbare huishoudens is in de decembercirculaire nog € 2,2 mln. ontvangen en deze zijn in 2023 nog niet besteed. Deze middelen maken onderdeel uit van de storting in de reserve Sociaal Domein. Een deel van het positieve resultaat wordt veroorzaakt doordat exploitatiebudgetten niet volledig zijn benut. In een aantal gevallen doen wij de raad een voorstel om deze onderuitputting via een bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023 in 2024 beschikbaar te stellen om het voorgenomen beleid uit te voeren en/of af te ronden.

Op basis van het bestaande beleid wordt normaal gesproken het saldo op het programma Sociaal domein geheel verrekend met de reserve Sociaal domein. Bij wijze van uitzondering stellen wij voor om het positieve verschil tussen de van het Rijk ontvangen middelen voor het opvangen van vluchtelingen en de werkelijke uitgaven niet toe te voegen aan de reserve Sociaal domein, maar te gebruiken voor onderwijshuisvesting voor vluchtelingen en als algemeen dekkingsmiddel.

Een nadere uitsplitsing van het resultaat voor bestemming en de voorstellen tot resultaatbestemming zijn opgenomen in onderstaande tabellen. Voor een uitgebreidere toelichting op de oorzaken van de verschillen verwijzen we naar de programmaverantwoording van het jaarverslag, in de paragrafen "wat heeft het gekost".

Nr.	Ontwikkeling resultaat (bedragen x € 1.000)		
1	Dotatie voorziening afwaardering bedrijfsgebouwen (prog. 1)	-1.624	N
2	Vrijval voorziening wachtgelden bestuurders (prog. 1)	628	V
3	Veiligheidsregio ZHZ (prog. 2)	-191	N
4	Onderhoud straten en wegen (prog. 3)	-211	N
5	Dienstverleningsovereenkomst Waardlanden (prog. 3)	-271	N
6	Havengelden (prog. 3)	132	V
7	Verkleinen Kernwinkelgebied (prog. 4)	195	V
8	Grondexploitaties (prog. 4 en 9)	-1.672	N
9	Onderzoeksbudget Samen Onderweg, Anne-Frank & J.P Waale (prog. 5)	390	V
10	Onderzoeksbudget/uitvoeringsprogramma unilocatie Regenboog (prog. 5)	200	V
11	Aanpak laaggeletterden (prog. 5)	125	V
12	Arbeidstoeleiding (prog. 5)	121	V
13	Exploitatiekosten nieuwbouw het 't Gilde (prog. 5)	390	V
14	COA afrekening (prog. 5)	268	V
15	Vrijval voorziening Lange Slagenstraat (prog.5)	257	V
16	BTW afrekening Rijk Spuk Sport (prog. 6)	133	V
17	Borging lokale culturele infrastructuur (prog. 6)	250	V
18	Sinterklaasintocht (prog. 6)	-170	N
19	Sponsoring en subsidies Sinterklaasintocht (prog. 6)	78	V
20	Onderuitputting Cultuurbudgetten (prog. 6)	140	V
21	Meekoppelkansen Erfgoed Deal (prog 6.)	103	V
22	SGS (prog. 6)	686	V
23	Opvang vluchtelingen (prog. 7)	3.179	V
24	Sociaal Domein (prog. 7)	529	V
25	Baggerwerkzaamheden Waterschap Rivierenland (prog. 8)	-121	N
26	Opbrengsten Grafrechten (prog. 8)	-129	N
27	Resultaat op het gebied van vastgoed (prog 9.)	226	V
28	Onroerende zaak belasting (AD)	-538	N
29	Algemene uitkering (AD)	2.271	V
30	Treasury (AD)	127	V
31	Restant budget nieuw beleid coalitieprogramma (OVO)	130	V
32	Resultaat op programma Overhead plus Onvoorzien (OVO)	1.582	V
33	Overig	710	V
Totaal resultaat voor bestemming		7.923	V

Voor de uitwerking en afronding van het beoogde beleid, stellen we voor om onderstaande (incidentele) restantbudgetten – in overeenstemming met de financiële verordening - via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023 beschikbaar te stellen voor 2024.

Nr.	Resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)	
	Resultaatbestemming ter uitvoering van vastgesteld beleid	3.074
1	Platform ondernemerschap & Innovatie (prog. 4)	78
2	Inclusief onderwijs (prog 5.)	100
3	Onderzoeksbudget Samen Onderweg, Anne-Frank & J.P Waale (prog. 5)	100
4	Educatie en beroepsonderwijs (prog 5.)	125
5	Onderwijshuisvesting vluchtelingen (prog 6. Investering)	1.300
6	Borging lokale culturele infrastructuur (prog. 6)	250
7	Historische collectie museum (prog. 6)	53
8	Co financiering Bibliotheek (prog. 6)	55
9	Meekoppelkansen Erfgoed Deal (prog. 6)	103
10	Omgevingswet (prog. 9)	194
11	Digitale communicatie (OVO)	40
12	Restant coalitie akkoord (OVO)	50
13	1% meer bomen plan (OVO)	80
14	Project Basis Registratie Personen (BRP) (OVO)	178
15	WOO (OVO)	230
16	E-Depot (OVO)	83
17	Faciliteiten besluit opvangcentra (OVO)	55
	Toevoeging exploitatieresultaten aan reserves	2.963
18	Toevoeging reserve Sociaal Domein (prog. 7)	2.706
19	Toevoeging reserve Onderwijshuisvesting	257
	Totaal bestemmingsvoorstellen	6.037

1. Platform ondernemerschap & Innovatie (prog. 4)

Het budget voor het platform ondernemerschap en innovatie is voor € 78.000 nog niet benut. De resterende middelen zijn benodigd voor het uitvoeren van de reeds gemaakte plannen in 2024.

2. Inclusief onderwijs (prog 5.)

Bij het bepalen van de uitgangspunten voor het nieuwe Integrale Huisvestingsplan (IHP) heeft de gemeenteraad een budget van € 100.000 beschikbaar gesteld voor 'meer inclusief onderwijs'. Dit budget wordt in 2024 betrokken bij het verder uitwerken van het uitvoeringsprogramma basisonderwijs IHP.

3. Onderzoeksbudget Samen Onderweg, Anne-Frank & J.P Waale (prog. 5)

Van het budget (€ 425.000) voor het onderzoeken en opstellen van businesscases voor de huidige locaties of andere huisvestingsoplossingen, inclusief het verbeteren van de multifunctionaliteit van het schoolgebouw voor de wijk en het bevorderen van verduurzaming, binnenklimaat en onderwijs, resteert € 390.000. Hiervan is voor 2024 € 100.000 benodigd voor onderzoeken in het kader van de onderwijshuisvesting primair onderwijs.

4. Educatie en beroepsonderwijs (prog 5.)

In 2023 zijn minder projecten voor de aanpak van laaggeletterden gefinancierd en- of doorgedaan, onder andere omdat het in aanvang moeilijk was om gekwalificeerde docenten aan te trekken. Op basis van het toenemende aantal laaggeletterde inwoners is het belang van het onderwijs aan laaggeletterden evident. Om in 2024 nog meer in te zetten op taal en participatie, is het restant 2023 van € 125.000 in 2024 nodig.

5. Onderwijshuisvesting vluchtelingen (Investering prog 5.)

Onderdeel van het opvangen van vluchtelingen is het faciliteren van onderwijshuisvesting. De spreidingswet, de aanhoudende oorlog in Oekraïne en huisvesting statushouders zorgen de komende jaren voor grote druk op het nieuwkomersonderwijs. De gekozen oplossing voor de korte termijn onderwijshuisvesting voor ISK De Toekomst voortgezet onderwijs is daardoor niet voldoende. Daar komt ook de ontwikkeling van de ISK primair onderwijs bij (leerlingen die naar een basisschool gaan die nog geen Nederlands beheersen). Wij zijn nog steeds op zoek naar onderwijshuisvesting voor de middellange termijn voor de ISK. Dit knelpunt kan opgelost worden door de verhuizing van het Omnia College. Wij streven naar een ISK onder één dak, zoals bedoeld in de raadsvergadering van 26 januari 2023. Om hiervoor het gebouw geschikt te kunnen maken is een budget van € 1.300.000. benodigd. Wij stellen voor om een investeringsbudget ter beschikking te stellen van € 1.3 mln. en hiervoor een afschrijvingsreserve te vormen vanuit de resultaatbestemming.

6. Borging lokale culturele infrastructuur (prog. 6)

Van de van het Rijk ontvangen coronacompensatie middelen resteerde in 2023 nog € 300.000. Wij willen van deze middelen in 2024 € 100.000 inzetten voor een impuls op het gebied van cultuurparticipatie en het ontwikkelen van 'Nieuw Erfgoed'. Voor het aanpassen van de begane grond van het Gorcums Museum is een investering nodig van € 150.000. Daarom stellen wij de raad voor om een investeringsbudget ter beschikking te stellen van € 150.000 en hiervoor een afschrijvingsreserve te vormen en hieraan € 150.000 vanuit de resultaatbestemming aan toe te voegen. Deze aanpassing draagt bij aan een toegankelijke presentatie van de actuele ontwikkelingen in de stad en het faciliteren van de kruisbestuiving met de Stichting Gorinchem Citymarketing (GCM) en de daaruit volgende integratie tussen de museumbalie en de lokale VVV-functie. Per saldo valt € 50.000 van de resterende middelen vrij ten gunste van de algemene middelen.

7. Historische collectie museum (prog. 6)

Voor het beheren, conserveren, beschrijven en taxeren van de collectie van de Historische Vereniging Oud Gorcum heeft de raad € 186.000 in 2023 beschikbaar gesteld. Hiervan is inmiddels € 133.000 besteed. Deze klus wordt afgerond in 2024 en hiervoor is het restant van € 53.000 benodigd.

8. Co-financiering Bibliotheek (prog. 6)

Het Rijk heeft de bibliotheek in 2023 een eenmalige subsidie toegekend van € 220.000 voor de verruiming van bemande openingstijden van een bibliotheekvestiging en het uitbreiden van hun activiteitenprogramma voor de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024. De gemeente draagt bij wijze van co-financiering € 55.000 bij. Omdat de activiteiten bij de bibliotheek pas in 2024 worden uitgevoerd, is het noodzakelijk dat het budget 2023 van € 55.000 voor cofinanciering beschikbaar blijft voor 2024.

9. Meekoppelkansen Erfgoed Deal (prog. 6)

In de raadsvergadering van 29 september 2022 heeft de raad besloten om de ontvangen Rijkssubsidie Erfgoed Deal van € 103.000 in te zetten voor het project Linielandschap in de dijkversterking Gorinchem-Waardenburg. Dit project wordt in 2024 uitgevoerd, waardoor deze specifieke middelen voor de financiering van de (extra) meekoppelkansen bij het dijkversterkingsproject in 2023 nog niet zijn uitgegeven en voor 2024 beschikbaar dienen te blijven.

10. Omgevingswet (prog. 9)

Voor de invoering van de omgevingswet heeft het Rijk in de decembercirculaire geld beschikbaar gesteld. Van het door het Rijk beschikbare budget resteert € 194.000. Deze middelen zijn nodig in 2024 om dit plan verder te realiseren.

11. Digitale communicatie (OVO)

Om de digitale communicatie en online dienstverlening te actualiseren en nog beter te laten aansluiten bij de verschillende doelgroepen is er een aanpassing van de gemeentelijk website noodzakelijk. De middelen

hiervoor zijn ter beschikking gesteld in de Perspectiefnota 2023, maar nog niet volledig benut. Het restant van € 40.000 is in 2024 benodigd om de gestelde doelen te bereiken.

12. Restant coalitie akkoord (OVO)

De raad wordt voorgesteld om € 50.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023 beschikbaar te stellen in 2024.

13. 1% meer bomen plan (OVO)

Wij hebben de ambitie om het aantal gemeentelijke bomen in Gorinchem de komende 10 jaar jaarlijks met 1% te laten toenemen. Deze jaarlijkse bomengroei van 1% draagt bij aan de uitvoering van de lokale adaptatiestrategie Gorinchem Klimaatproof. De € 80.000 uit het coalitie akkoord budget is benodigd voor de realisatie van deze ambitie in 2024 e.v..

14. Project Basis Registratie Personen (BRP) (OVO)

Dit project is nog niet volledig gerealiseerd in 2023. De raad wordt voorgesteld om het resterende bedrag € 178.000 via de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2023 beschikbaar te stellen in 2024 om dit project verder uit te voeren.

15. WOO (OVO)

Begin 2021 heeft de Tweede Kamer een initiatiefwet aangenomen om de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Hiervoor heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld, waarvan eind 2023 nog € 230.000 resteert. Dit is in 2024 nodig voor de verder invulling van deze opdracht/ambitie.

16. E-Depot (OVO)

De gemeenteraad heeft ingestemd met het plan Gorinchem Duurzaam Digitaal (GDD). Het plan heeft als doel het duurzaam toegankelijk en leesbaar houden van digitale documenten. Om dit doel te bereiken is het noodzakelijk om een e-depot in te richten. Het restantbudget 2023 van € 83.000 is daarvoor benodigd in 2024.

17. Faciliteiten besluit opvangcentra (OVO)

Op basis van het faciliteitenbesluit Opvangcentra (waarin de financiële regelingen voor gemeenten met een opvang voor asielzoekers zijn vastgelegd), hebben wij via de decembercirculaire 2023 nog € 55.000 ontvangen. Deze middelen zijn in 2023 niet besteed en worden in 2024 ingezet voor de opvang van asielzoekers in 2024.

18. Toevoeging reserve Sociaal Domein (prog. 7)

In 2023 hebben we een overschot van € 3,7 mln op de uitvoering van het Sociaal Domein. Hierin zit een bedrag van € 3,2 mln voor de opvang van vluchtelingen. Omdat de kosten voor de opvang van vluchtelingen ook buiten programma 7, bijvoorbeeld onderwijs, worden gemaakt stellen wij voor het bedrag van € 3,2 mln. niet toe te voegen aan de reserve Sociaal Domein, maar via de bestemming van het resultaat 2023 in te zetten voor huisvesting van de ISK en als algemeen dekkingsmiddel. Daarnaast hebben wij van het Rijk in december € 2,2 mln. ontvangen voor de uitkering van energietoeslag aan mensen die leven van het sociaal minimum of minder. Dit bedrag wordt ook toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein, waarover weer kan worden beschikt bij de uitvoering van de betreffende regeling in 2024. Per saldo wordt er dan € 2,7 mln. toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein.

19. Toevoeging reserve Onderwijshuisvesting

De vrijval van de voorziening Lange Slagenstraat zorgt voor vrij te besteden middelen ter hoogte van € 257.000. Deze willen wij conform de afgesproken 'spaarregels Onderwijshuisvesting' toevoegen aan de reserve Onderwijshuisvesting.

Het verloop van het Jaarrekeningresultaat 2023 ziet er als volgt uit:

Verloop resultaat Jaarrekening 2023 (bedragen x € 1.000)

Jaarrekeningresultaat 2023	7.923
Bestemmingsvoorstellen exploitatie 2023	-3.074
Toevoeging reserve Sociaal Domein	-2.706
Toevoeging reserve Onderwijshuisvesting	-257
Resultaat na bestemming	1.886

Voorgesteld wordt om het jaarrekeningresultaat na bestemming toe te voegen aan de algemene reserve.

Ontwikkeling algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve in 2023 ziet er als volgt uit:

Saldo algemene reserve (bedragen in € x 1.000)
2023

Stand 1-1-2023	31.503
Rekeningresultaat 2022	6.998
Bestemming rekeningresultaat 2022	-3.507
Resultaat GR Avres 2022	91
Vorming diverse afschrijvingsreserves	-3.913
Desinvesteringen/Voorziening Gorinchem-Noord	-1.992
Begrotingssaldo 2023	-811
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	28.369

De mutaties zijn het gevolg van eerdere besluitvorming. Het saldo van de algemene reserve bedraagt ultimo 2023 € 28,4 mln. Hierin is het resultaat 2023 nog niet meegenomen. De algemene reserve is het belangrijkste onderdeel van het weerstandsvermogen. De weerstandsratio komt op basis van bovengenoemde cijfers uit op 1,39, hetgeen net onder de door de raad vastgestelde bandbreedte is.

Ontwikkeling Investeringen

In 2023 bedroeg het totaal aan geautoriseerde (zowel lopende als nieuwe) investeringen € 88,3 mln. De vastgestelde jaarschijf in de begroting 2023 bedroeg € 26,4 mln. In 2023 is er netto € 16 mln. besteed aan investeringen. De grootste afwijking van de begroting 2023 betreft Mobiliteit. Het bedrag aan totaal openstaande investeringen bedraagt eind 2023 € 65 mln. (was eind 2022 € 53 mln.).

In 2023 is een beperkt aantal grote investeringen afgerond. De uitgevoerde investeringen in 2023 hebben met name betrekking gehad op de nieuwbouw van het 't Gilde (circa € 9 mln.) en de elektrische veerboten (circa € 5 mln.).

Voorgesteld wordt de nog beschikbare investeringsruimte voor die investeringen die nog niet gereed zijn (€ 65,3 mln.) beschikbaar te houden voor de verdere realisatie in de komende jaren. In de Perspectiefnota 2025 zal de planning van de investeringen worden geactualiseerd en worden de financiële consequenties hiervan verwerkt. Een nadere onderbouwing van de investeringen staat in de toelichting bij de diverse programma's.